

4. Підвищення «видимості» компанії за допомогою SEO.

5. Використовувати можливості маркетингу в інтернеті, адже перевагами інтернет-маркетингу є: цільове спрямування; широке охоплення аудиторії; вимірювані результати; дешевший спосіб, порівняно із традиційними каналами маркетингу тощо.

Малі компанії можуть досягнути багато маркетингових цілей, використовуючи безкоштовні функції соціальних платформ, адже матимуть змогу безпосередньо контактувати зі своєю цільовою аудиторією, відповідати на запитання, організувати онлайн-заходи й постійно повідомляти клієнтів про нові пропозиції [3].

Найуспішніші організації усвідомлюють необхідність чіткого бачення мети, розроблення стратегії для вирішення питань, безперервного фокусу на потребах клієнта та їх задоволення за допомогою маркетингових інструментів.

Перелік використаних джерел

1. Навіщо малому бізнесу потрібний маркетинг. URL: <https://cutt.ly/hHTalBu>.
2. Десять маркетингових досліджень, які можна провести онлайн. URL: <https://cutt.ly/eHTamRj>.
3. П'ять маркетингових стратегій своїми руками для маркетологів у малих компаніях. URL: <https://cutt.ly/dHTaMz2>.

УДК 339

Провальна Юлія

студентка групи ПФ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

студентка факультету Економіки Університет прикладних наук

м. Шмалькальден, Німеччина

Науковий керівник: Панухник Олена

доктор економічних наук, професор

завідувачка кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Yuliia Provalna

Student of the group PF-31

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

University of Applied Sciences

Schmalkalden, Germany

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor

Head of the Department of Economics and Finance

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

РЕЛОКАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ: ПЕРЕМІЩЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ UKRAINIAN BUSINESS RELOCATION: ENTERPRISES MOVEMENT IN THE CONDITIONS OF FULL-SCALE RUSSIAN INVASION

Воєнні дії завжди стають причиною численних втрат людських ресурсів, безнастанних нищень інфраструктури та потужного руйнування економіки, основу якої становить належне функціонування підприємств малого та середнього бізнесу. В умовах

становлення й нескінченних безрадісних намагань розвитку й росту, українська економіка давно вже намагалася пробити терни на шляху до свого результативного майбутнього. Існувало чимало загроз: тривала інфляція, масові еміграції працездатного населення, нестабільність національної валюти, корупція, несприятливий інвестиційний клімат. Однією з найгірших перешкод сьогодення став повномасштабний наступ російських військ на території незалежної України 24 лютого 2022 року. З того дня, окрім подвоєної інтенсивності усіх поточних перешкод, підприємствам довелося боротися й зовсім за своє життя. Тоді рішення було знайдено: релокація бізнесу. Міністерка економіки Юлія Свириденко зауважила, що переміщення підприємств допоможе зберегти виробництво, робочі місця, задовольнити попит армії та цивільного населення на товари й послуги, які критично необхідні для перемоги над ворогом [1].

З початком березня 2022 року український уряд запровадив якісні зміни відповідно часу. Зокрема, від 17 березня 2022 року було видано постанову №305 Про особливості роботи акціонерного товариства «Укрпошта» в умовах воєнного стану [2]. Вона й стала фактором запуску кампанії з евакуації суб'єктів господарювання. Держава потурбувалася, щоб процес прийняття пропозиції переміщення був максимально спрощеним, швидким та мало витратним. Для того, щоб отримати право на релокацію підприємства до Західної України, керівництву варто всього лиш подати заяву до Мінекономіки, й отримати відповідь протягом 5 наступних днів. Важливо, що насамперед відомство розглядає заяви від виробників продуктів харчування, питної води, одягу, а також військово-промислового комплексу. Такий раціональний підхід дає змогу економити час, задовольняти першочергово нагальні потреби виробництв продукту першої необхідності, примножуючи разом ефективність роботи всіх фронтів.

Окрім того, влада сформувала вигідну систему пільг для релокованих підприємств. Оренда комунального та державного майна обходиться їм в 1 грн за квадратний метр (до закінчення військового стану). «Укрпошта» та «Укрзалізниця» здійснюють транспортування обладнання, виробничі перевезення повністю безкоштовно, забезпечуючи до того ж просте й безперешкодне проходження блокпостів. Фонд державного майна України допомагає з пошуком складів, приміщень для відкриття виробництва та офісів, а місцева влада займається розміщенням працівників, оперативним підключенням комунікацій, часто з пошуком нових працівників, ринків збуту, сировини тощо [3].

Перемістившись, підприємства зіткнулися з гострою проблемою логістики постачання. Зрозуміло, що відновити попереднє було неможливо та не вигідно економічно. Міністерство таке то здійснило всі необхідні заходи щодо відновлення чи вирішення проблеми логістики постачання. У зв'язку з цим було створено спеціалізовані онлайн-платформи: для допомоги у пошуку регіональних постачальників – PEREROBKA.ORG.UA (<https://pererobka.org.ua>); для координації виробників з військово-цивільними адміністраціями та міжнародними організаціями – Національна платформа продбезпеки України (<https://dpss.creatio.com/Login/index.html?ReturnUrl=%2f>).

Без змін не залишилося й податкове законодавство, зокрема 15 березня 2022 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [4]. Основним стало коригування вимог можливості переходу на Спрощену систему оподаткування (ССО) для середніх та більшості великих підприємств. Відповідно до змін законодавства було збільшено річний ліміт доходу для 3 групи з 7,5 млн до 10 млрд гривень. Пізніше, у другому пакеті, ліміти прибрано повністю, а тепер будь-яка компанія може перейти на ССО; ставку єдиного податку було зменшено з 5% до 2%; знято обмеження на види економічної діяльності (окрім підакцизних товарів та грального бізнесу) [4].

Статистика внутрішньої релокації була наступною: 1171 українських підприємств виявили бажання перемістити свої виробничі потужності у більш безпечні області, більш ніж 400 компаній вже завершили процес переміщення, 216 з них повністю відновили роботу, а близько 500 знаходяться у активному пошуку майданчиків для розміщення [5].

Виходячи із вищезазначеного можна підсумувати, що дана робота висвітлює підприємницькі реалії часу ведення активних бойових дій російськими військами по території всієї України у 2022-му році. Сукупність наведених фактів підкреслює багаторазове позитивне втручання органів державної влади на благо економіки України під час воєнного стану. Відповідно, відновлення та економічний розвиток постконфліктних територій не змусить себе чекати. Підтвердженням цьому є слова керівника із залучення інвестицій Проекту USAID «Економічна підтримка Східної України» Володимира Червякова: «Як показує досвід таких країн, як Хорватія (нині країна-член ЄС) та Ізраїль (рівень ВВП на душу населення відповідає рівню країн ЄС), збройний конфлікт не ставить хрест на розвитку. Навпаки, об'єднання стейкхолдерів перед проблемою створює справжні дива для економіки та іміджу країни/регіону» [6]. Таким чином, шляхом взаємодії влади, відчайдушних українців, власників бізнесу, представників місцевих органів самоврядування та всіх небайдужих спільними зусиллями дорожня карта відновлення нашої країни вже найближчим часом торкнеться без винятку кожної ланки галузевого комплексу країни.

Перелік використаних джерел

1. Міністерство Економіки України. Відділ зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації. 29 березня, 2022. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=c9eb8166-51c6-4444-9ea7-51f714119a30&title=IzZoniBoiovikhDiiVRamkakhProgramiRelokatsiiPeremischeno98-Pidprimstv>
2. Про особливості роботи акціонерного товариства «Укрпошта» в умовах воєнного стану : Постанова від 17 берез. 2022р. № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2022-%D0%BF#Text>
3. Стрикун Г. Релокація бізнесу на захід України: топ-регіони. Національна платформа малого та середнього бізнесу. 26 квітня, 2022. URL: <https://platforma-msb.org/relokatsiya-biznesu-na-zahid-ukrayiny-top-regiony/>
4. Податковий кодекс України : Закон України від 15 берез. 2022р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
5. Оленін А. Економіка їде на захід: як рятується українській бізнес від війни. LB.UA. URL: https://lb.ua/economics/2022/05/11/516454_ekonomika_ide_zahid_yak_ryatuietsya.html
6. Червяков В. Як залучати інвестиції у постконфліктні території. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/11/17/679835/>